

La cultura en vacances

Crònica d'un estiu deficiós

La polèmica sobre la darrera obra d'Els Joglars, la desaparició d'un grapat d'artistes i intel·lectuals, declaracions sorgides entre l'activitat de les universitats d'estiu i les festes dels pobles, anècdotes institucionals i la ja llarga i profunda crisi de la cançó, són alguns arguments de l'estiu que s'acaba.

Adolf BELTRAN

La cultura oficial i la contestatària, com tantes altres coses, procuren descansar durant l'estiu. Ho intenten, si més no. I no ho aconsegueixen. El conseller de Cultura de la Generalitat valenciana, Cebrià Ciscar, s'ha vist en l'obligació d'actuar com a mantenidor de les festes de Sogorb, noble ciutat valenciana de zona castellanoparlant. I suposem que ha estat una obligació «moral» la que ha motivat la seua intervenció. Ciscar afirmà el dissabte, 25 d'agost, que «ningú no pot ser discriminat per raons de llengua en temps de llibertat. Els valencians estimem profundament les nostres dues llengües, el valencià i el castellà». El conseller havia merescut el llançament d'un grapat

d'octavilles acusant-lo de fer política contra els castellanoparlants. I en va donar totes les seguretats i explicacions. Actitud encomiable i àgil que els nostres polítics no solen adoptar quan es tracta de fer-nos les mateixes garanties al 52% de ciutadans que oficialment parlem la llengua en què ara escric.

De tota manera, pitjor s'ho va passar el rector nacionalista de la Universitat de València, Ramon Lapiedra, que a més de suportar els atacs continus de *Las Provincias*, ha fet de mantenidor de les festes de Bétera en plena crisi del govern municipal de la vila. Lapiedra ha acceptat el compromís d'avançar contracorrent en la construcció d'una universitat nova, mentre Ciscar tracta de navegar hàbilment en la forma que permeten les aigües. I les aigües baixen capricioses pel riu de la cultura. ¿Com s'explica, si no, que Juan Goytisolo insistisca durant la Universitat Menéndez y Pelayo de Santander en el mateix sermó que li vam escoltar a l'Encontre d'Escriptors de la Mediterrània? Un sermó que val igual, pel que sembla, a l'Atlàntic que al Mediterrani. Deia Goyti-

solo que és federalista en la política (una activitat que li para un poc lluny), però que està contra la creació de barreres culturals per part de les autonomies. Les barreres culturals que preocupen el senyor Goytisolo no són precisament la impossibilitat de poder llegir en català fins l'any vinent un valor universal de la literatura com *El nom de la rosa*, d'Umberto Eco, gràcies al monopoli legal de les editorials espanyoles, ni el bombardeig castellanitzador dels mitjans de comunicació, sinó la darrera «agressió» dialèctica del conseller autonòmic de torn. ¿Què volen aquesta gent?, preguntaria potser Maria del Mar Bonet.

De música i cançons

I parlem de cançó. Ja hem recollit en aquesta revista les queixes dels cantants per la trista atenció que els dediquen els ajun-

taments del país a l'hora de programar les festes de l'estiu. I és trist també el greuge comparatiu, de pressupost i suport, establert per l'Ajuntament de València entre activitats «mediterrànies» com la Mostra de Cinema, a celebrar aviat, o l'Encontre d'Escriptors, i la Trobada de Música del Mediterrani, celebrada a primeries d'es-

tiu amb una orfandat d'ajuts quasi patètica.

Clar que n'hi ha que saben viure de la cançó. Perquè ho fan bé. I alguns perquè no tenen problemes de consciència. Aquest darrer és el cas de La Trinca, un conjunt que estimàvem amb deliri abans que, adaptant-se a la realitat comercial més ferotge, practicàs actuacions com la del dia 25 d'agost a Alacant. Dues cançons i alguna frase foren l'única cosa que se'ls pogué escoltar en català. La Trinca —potser siga una mania— ens sembla en castellà un grup vulgar, perquè el seu humor apa-

reix descontextualitzat. I per a més inri, els hem vist passar per València uns quants estius sense renovar repertori. En *La Vanguardia* del dia 28, Albert Mallofré abordava amb intel·ligència la crisi de la «cançó» insistint en la necessitat de fidelitat lingüística i protecció institucional, però apuntant també la urgència d'una actualització temàtica i expressiva.

No seria exagerat afirmar, en un altre terreny, que els protagonistes de la cultura estiuenca han estat Els Joglars i la seua polèmica amb la intolerància religiosa de terres castellanes. Molt positivament acollit fa pocs dies per la crítica de Nova York, el *Teledium* ha recollit una bona col·lecció d'exabruptes, histèries pastorals i misses de desgreuge. La darrera «moguda» s'ha esdevingut a Villena, ciutat valenciana de ranci passat castellà, en la qual el dia 28 no va faltar la magnífica

assistència de públic que ha acompanyat la temporada estiuenca d'aquest grup teatral.

Els absents

I protagonistes ha tingut també la cultura aquests mesos passats en les figures mortes. Els actors James Mason i Richard Burton, el dramaturg anglès J. B. Priestley, protector d'escriptors catalans durant la guerra d'Espanya, el periodista valencià Martí Domínguez (a qui dedicarem aviat un record biogràfic) i el novel·lista nord-americà Truman Capote, ens han deixat entre desagradables estereotips de les seues vides creadores. Quina habilitat detestable, la de la premsa àvida de notícies, per a trivialitzar les coses de manera que Burton és, a penes, Liz Taylor, i Capote, un homosexual droga-addicte i excèntric.

Pel que fa a la política domèstica, Pérez Casado, l'alcalde de València, ha establert les distàncies de la desconfiança, amb el regidor de cultura de la corporació, Vicent Garcés. I en la Diputació de València, on no passa mai res, hi ha hagut un sobresalt alarmat quan Maria Consuelo Reyna els ha descobert des de *Las Provincias* que la Institució Alfons el Magnànim figura com a col·laboradora en el programa de

Quina habilitat, la de la premsa àvida de notícies, per a trivialitzar la memòria de les figures mortes.

la Universitat Catalana d'Estiu. Ja és divertit el «lapsus» que vincula al santuari del «catalanisme» una institució que ha transformat la seua revista *Debats* al castellà «per a que la puguen llegir en totes bandes». Ja és divertit que haja de ser aquesta l'alarma que ha torbat un instant el somni cultural en què viu la corporació provincial de València d'ençà de la caiguda del president Manuel Girona.

Opinió

El soroll pòstum de Truman Capote

Armon BARNHILS

L'obra *Answered Prayers* serà la pòstuma de Truman Capote, segurament la que farà més soroll, i tant de bo que sigui la millor. En 1975 i 1976 ja en va publicar capítols a *Esquire*, uns globus-sonda que li van donar un dels resultats cercats: el contingut produïa escàndol. Aquells capítols li van proporcionar denúncies, judicis, condemnes, celebritat i pàgines i pàgines a les revistes del cor, cares o barates, dels Estats Units i de fora. El llibre parla de la *jet-society* del moment i el moment és el de la societat de consum i de l'opulència tal com la va delimitar l'economista Galbraith i hi surten les figures i els seus escàndols: models, *play-boys*, aristòcrates-executius, estrelles del cinema i de la televisió, polítics fins,

artistes i intel·lectuals de consum, tots amb noms i cognoms, llocs, dates i dades. «Les peripècies són reals, i reals són tots els personatges», confessava.

Satisfet amb la prova, Capote va fer veure que ja havia liquidat la qüestió. I no: n'avia interromput la redacció perquè no trobava l'estil adient a l'argument. No és un obstacle original en un bon escriptor; en aquest cas hi ha una semblança més

gran, probablement abusiva amb la recerca d'estil que va emprendre Proust per escriure aquell balanç del paper de l'aristocràcia que titulà *A la recherche du temps perdu*. Capote havia decidit a finals dels seixanta, en un moment àlgid de la societat de l'opulència, de fer el balanç de la cresta vistosa d'aquella societat: «la meua intenció era desemascarar, no disffressar».

Hi ha manifestacions del mateix Capote que, de 1968 fins a 1980, la seva principal ocupació ha estat *Answered Prayers* i el 1980 va escriure que aquest llibre era el seu *work-in-progress*. Pel que fa a l'estil, una mostra en seria el de *La sang del Camaleó* que Capote considera un llibre de reporter.

